

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ ഷഷ്ഠാസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

രാജോവാച

നിവൃത്തിമാർഗഃ കഥിത ആദൗ ഭഗവതാ യഥാ |
ക്രമയോഗോപലബ്ധേന ബ്രഹ്മണാ യദസംസൃതിഃ || 1 ||

പ്രവൃത്തിലക്ഷണശ്ചൈവ ത്രൈഗുണ്യവിഷയോ മൂനേ |
യോഽസാവലീനപ്രകൃതേർഗുണസർഗഃ പുനഃ പുനഃ || 2 ||

അധർമലക്ഷണാ നാനാ നരകാശ്ചാനുവർണിതാഃ |
മൻവന്തരശ്ച വ്യാഖ്യാത ആദ്യഃ സ്വായംഭുവോ യതഃ || 3 ||

പ്രിയവ്രതോത്താനപദോർവംശസ്തച്ചരിതാനി ച |
ദ്വീപവർഷസമുദ്രാദ്രിനദ്യുദ്യാനവനസ്പതീൻ || 4 ||

ധരാമണ്ഡലസംസ്ഥാനം ഭാഗലക്ഷണമാനതഃ |
ജ്യോതിഷാം വിവരാണാം ച യഥേദമസൃജദ്വിഭുഃ || 5 ||

അധുനേഹ മഹാഭാഗ യഥൈവ നരകാനരഃ |
നാനോഗ്രയാതനാനേയാത്തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി || 6 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ന ചേദിഹൈവാപചിതിം യഥാഹസഃ
കൃതസ്യ കുർയാൻമന ഉക്തിപാണിഭിഃ |

ധ്രുവം സ വൈ പ്രേത്യ നരകാനുപൈതി
യേ കീർത്തിതാ മേ ഭവതസ്തിഗ്മയാതനാഃ || 7 ||

തസ്മാത്പുരൈവാശ്വിഹ പാപനിഷ്കൃതൗ
യതേത മൃത്യോരവിപദ്യത്വ്വിത്ഥനാ |
ദോഷസ്യ ദൃഷ്ട്വാ ഗുരുലഘവം യഥാ
ഭിഷക് ചികിത്സേത രുജാം നിദാനവിത് || 8 ||

രാജോവാച
ദൃഷ്ടശ്രുതാഭ്യാം യത്പാപം ജാനന്നപ്യാത്മനോഽഹിതം |
കരോതി ഭൂയോ വിവശഃ പ്രായശ്ചിത്തമഥോ കഥം || 9 ||

കുചിന്നിവർതത്യേഭദ്രാത്കുചിച്ചരതി തത്പുനഃ |
പ്രായശ്ചിത്തമതോഽപാർഥം മന്യേ കുഞ്ജരശൗചവത് || 10 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
കർമണാ കർമനിർഹാരോ ന ഹ്യാത്യന്തിക ഇഷ്യതേ |
അവിദ്വദധികാരിത്വാത്പ്രായശ്ചിത്തം വിമർശനം || 11 ||

നാശ്നതഃ പഥ്യമേവാനം വ്യാധയോഭിഭവന്തി ഹി |
ഏവം നിയമകൃദ്രാജൻ ശന്നൈഃ ക്ഷേമായ കൽപതേ || 12 ||

തപസാ ബ്രഹ്മചര്യേണ ശമേന ച ദമേന ച |
ത്യാഗേന സത്യശൗചാഭ്യാം യഥേന നിയമേന ച || 13 ||

ദേഹവാഗ്ബുദ്ധിജം ധീരാ ധർമജ്ഞാഃ ശ്രദ്ധയാൻവിതാഃ |
ക്ഷിപന്ത്യഘം മഹദപി വേണുഗുൽമമിവാനലഃ || 14 ||

കേചിത്കേവലയാ ഭക്ത്യാ വാസുദേവപരായണാഃ |
അഘം ധുൻവന്തി കാർത്ത്യന്യേന നീഹാരമിവ ഭാസ്കരഃ || 15 ||

ന തഥാ ഹൃഘ്വവാൻ രാജൻ പുയേത തപ ആദിഭിഃ |
യഥാ കൃഷ്ണാർപിതപ്രാണസ്തത്പുരുഷനിഷേവയാ || 16 ||

സധീചീനോ ഹ്യയം ലോകേ പന്ഥാഃ ക്ഷേമോക്തോഭയഃ |
സുശീലാഃ സാധവോ യത്ര നാരായണപരായണാഃ || 17 ||

പ്രായശ്ചിത്താനി ചീർണാനി നാരായണപരാങ്മുഖം |
ന നിഷ്പുനന്തി രാജേന്ദ്ര സുരാകുന്ദമിവാപഗാഃ || 18 ||

സകൃൻമനഃ കൃഷ്ണപദാരവിന്ദയോ -
ർനിവേശിതം തദ്ഗുണരാഗി യൈരിഹ |
ന തേ യഥം പാശഭൃതശ്ച തദ്ഭാൻ
സ്വപ്നേപി പശ്യന്തി ഹി ചീർണനിഷ്കൃതാഃ || 19 ||

അത്ര ചോദാഹരന്തീമമിതിഹാസം പുരാതനം |
ദൂതാനാം വിഷ്ണുയമയോഃ സംവാദസ്തം നിബോധ മേ || 20 ||

കാൻയകുബ്ജേ ദ്വിജഃ കശ്ചിദാസീപതിരജാമിലഃ |
നാമ്നാ നഷ്ടസദാചാരോ ദാസ്യഃ സംസർഗദുഷിതഃ || 21 ||

ബന്ധുക്ഷകൈതവൈശ്ചൗർയൈർ -
ഗർഹിതാം വൃത്തിമാസ്ഥിതഃ |
ബിഭ്രേക്കുടുംബമശുചിർ -
യാതയാമാസ ദേഹിനഃ || 22 ||

ഏവം നിവസതസ്തസ്യ ലാലയാനസ്യ തത്സുതാൻ |
കാലോത്ത്യഗാൻമഹാൻ രാജന്നഷ്ടാശീത്യായുഷഃ സമാഃ || 23 ||

തസ്യ പ്രവയസഃ പുത്രാ ദശ തേഷാം തു യോവമഃ |
ബാലോ നാരായണോ നാമ്നാ പിത്രോശ്ച ദധിതോ ഭൃശം || 24 ||

സ ബദ്ധഹൃദയസ്തസ്മിന്നർഭകേ കലഭാഷിണി |
നിരീക്ഷമാണസ്തൽലീലാം മുമുദേ ജരഠോ ഭൃശം || 25 ||

ഭുഞ്ജാനഃ പ്രപിബൻ ഖാദൻ ബാലകസ്നേഹയന്ത്രിതഃ |
ഭോജയൻ പായയൻമൂഢോ ന വേദാഗതമന്തകം || 26 ||

സ ഏവം വർതമാനോഽജേന്താ മൃത്യുകാല ഉപസ്ഥിതേ |
മതിം ചകാര തനയേ ബാലേ നാരായണാഹുയേ || 27 ||

സ പാശഹസ്താംസ്ത്രീന്ദൃഷ്ട്വാ പുരുഷാൻ ഭൃശദാരുണാൻ |
വക്രതുണ്ഡാനൂർധ്വരോമ്ണ ആത്മാനം നേതുമാഗതാൻ || 28 ||

ദുരേ ക്രീഡനകാസകൃതം പുത്രം നാരായണാഹുയം |
പ്ലാവിതേന സ്വരേണോച്ചൈരാജുഹാവാകുലേന്ദ്രിയഃ || 29 ||

നിശമ്യ മ്രിയമാണസ്യ ബ്രൂവതോ ഹരികീർത്തനം |
ഭർതൂർനാമ മഹാരാജ പാർഷദാഃ സഹസാപതൻ || 30 ||

വികർഷതോന്തർഹൃദയാദ്രാസീപതിമജാമിലം |
യമപ്രേഷ്യാൻ വിഷ്ണുദൂതാ വാരയാമാസുരോജസാ || 31 ||

ഊചുർനിഷേധിതാസ്താംസ്തേ വൈവസ്വതപുരഃസരാഃ |
കേ യുയം പ്രതിഷേധാരോ ധർമരാജസ്യ ശാസനം || 32 ||

കസ്യ വാ കുത ആയാതാഃ കസ്മാദസ്യ നിഷേധഥ |
കിം ദേവാ ഉപദേവാ വാ യുയം കിം സിദ്ധസത്തമാഃ || 33 ||

സർവേ പദ്മപലാശാക്ഷാഃ പീതകൗശേയവാസസഃ |
കിരീടിനഃ കുണ്ഡലിനോ ലസത്പുഷ്പകരമാലിനഃ || 34 ||

സർവേ ച നൂതവയസഃ സർവേ ചാരുചതുർഭുജാഃ |
ധനുർനിഷംഗാസിഗദാശംഖചക്രാംബുജശ്രിയഃ || 35 ||

ദിശോ വിതിമിരാലോകാഃ കുർവന്തഃ സ്വേന രോചിഷാ |
കിമർഥം ധർമപാലസ്യ കിങ്കരാനോ നിഷേധഥ || 36 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്തേ യമദൂതൈസ്തൈർവാസുദേവോക്തകാരിണഃ |
താൻ പ്രത്യുചുഃ പ്രഹസ്യേദം മേഘനിർഘ്രാദയാ ഗിരാ || 37 ||

വിഷ്ണുദൂതാ ഊചുഃ

യുയം വൈ ധർമരാജസ്യ യദി നിർദേശകാരിണഃ |
ബ്രൂത ധർമസ്യ നസ്തത്ത്വം യച്ച ധർമസ്യ ലക്ഷണം || 38 ||

കഥംസിദ്ധിർ ധ്രിയതേ ദണ്ഡഃ

കിം വാസ്യ സ്ഥാനമീപ്സിതം |
ദണ്ഡാഃ കിം കാരിണഃ സർവേ
ആഹോസിത്കതിചിന്ത്യണാം || 39 ||

യമദൂതാ ഊചുഃ

വേദപ്രണിഹിതോ ധർമോ ഹ്യധർമസ്തദ്വിപര്യയഃ |
വേദോ നാരായണഃ സാക്ഷാത്ത്വയംഭൂരിതി ശുശ്രൂമ || 40 ||

യേന സ്വധാമ്നുമീ ഭാവാ രജഃസത്തത്വതമോമയാഃ |

ഗുണനാമക്രിയാരുപൈർവിഭാവ്യന്തേ യഥാതഥം || 41 ||

സൂര്യോഽഗ്നിഃ ഖം മരുദ്ഗാവഃ സോമഃ സന്ധ്യാഹനീ ദിശഃ |

കം കുഃ കാലോ ധർമ ഇതി ഹ്യേതേ ദൈഹ്യസ്യ സാക്ഷിണഃ || 42 ||

ഏതൈരധർമോ വിജ്ഞാതഃ സ്ഥാനം ദണ്ഡസ്യ യുജ്യതേ |

സർവേ കർമാനുരോധേന ദണ്ഡമർഹന്തി കാരിണഃ || 43 ||

സംഭവന്തി ഹി ഭദ്രാണി വിപരീതാനി ചാനഘാഃ |

കാരിണാം ഗുണസംഗോഽസ്തി ദേഹവാൻ ന ഹ്യകർമകൃത് || 44 ||

യേന യാവാൻ യഥാധർമോ ധർമോ വേഹ സമീഹിതഃ |
സ ഏവ തത്ഫലം ഭുങ്ക്തേ തഥാ താവദമുത്ര വൈ || 45 ||

യഥേഹ ദേവപ്രവരാസ്ത്രൈവിധ്യമുപലഭ്യതേ |
ഭൂതേഷു ഗുണവൈചിത്ര്യാന്തമാന്യത്രാനുമീയതേ || 46 ||

വർതമാനോഽന്യയോഃ കാലോ ഗുണാഭിജ്ഞാപകോ യഥാ |
ഏവം ജൻമാന്യയോരേതദ്ധർമാധർമനിദർശനം || 47 ||

മനസൈവ പുരേ ദേവഃ പൂർവരൂപം വിപശ്യതി |
അനുമീമാംസത്യേപൂർവം മനസാ ഭഗവാനജഃ || 48 ||

യഥാജ്ഞസ്തമസാ യുക്ത ഉപാസ്തേ വ്യക്തമേവ ഹി |
ന വേദ പൂർവമപരം നഷ്ടജൻമസ്മൃതിസ്തഥാ || 49 ||

പഞ്ചഭിഃ കുരുതേ സ്വാർഥാൻ
പഞ്ച വേദാഥ പഞ്ചഭിഃ |
ഏകസ്തു ഷോഡശേന ത്രീൻ
സ്വയം സപ്തദശോഽശ്നതേ || 50 ||

തദേതത് ഷോഡശകലം ലിംഗം ശക്തിത്രയം മഹത് |
ധത്തേഽനുസംസൃതിം പുംസി ഹർഷശോകദയാർതിദാം || 51 ||

ദേഹ്യജ്ഞോഽജിതഃശ്വരൂപോ
നേച്ഛൻ കർമാണി കാർയതേ |
കോശകാര ഇവാത്മാനം
കർമണാഽച്ഛാദ്യ മുഹ്യതി || 52 ||

ന ഹി കശ്ചിത്ക്ഷണമപി
ജാതു തിഷ്ഠത്യകർമകൃത് |

കാർയതേ ഹ്യവശഃ കർമ

ഗുണൈഃ സ്വാഭാവികൈർബലാത് || 53 ||

ലബ്ധ്യാ നിമിത്തമവ്യക്തം വ്യക്താവ്യക്തം ഭവത്യുത |
യഥായോനി യഥാബീജം സ്വഭാവേന ബലീയസാ || 54 ||

ഏഷ പ്രകൃതിസംഗേന പുരുഷസ്യ വിപര്യയഃ |
ആസീത് സ ഏവ നചിരാദീശസംഗാദ്ദിലീയതേ || 55 ||

അയം ഹി ശ്രുതസമ്പന്നഃ ശീലവൃത്തഗുണാലയഃ |
ധൃതവ്രതോ മൃദുർദാന്തഃ സത്യവാൻമന്ത്രവിച്ഛുചിഃ || 56 ||

ഗുർവഗ്ന്യതിമിവൃദ്ധാനാം ശുശ്രൂഷുർനിരഹങ്കൃതഃ |
സർവഭൂതസുഹൃത്സാധുർമിതവാഗനസുയകഃ || 57 ||

ഏകദാസൗ വനം യാതഃ പിതൃസന്ദേശകൃദ് ദ്വിജഃ |
ആദായ തത ആവൃത്തഃ ഫലപുഷ്പസമിത്കുശാൻ || 58 ||

ദദർശ കാമിനം കഞ്ചിച്ഛൂദ്രം സഹ ഭുജിഷ്യയാ |
പീത്വാ ച മധു മൈരേയം മദാഘൂർണിതനേത്രയാ || 59 ||

മത്തയാ വിശ്ലഥന്നീവ്യാ വ്യപേതം നിരപത്രപം |
ക്രീഡന്തമനു ഗായന്തം ഹസന്തമനയാന്തികേ || 60 ||

ദൃഷ്ട്വാ താം കാമലിപ്തേന ബാഹുനാ പരിരംഭിതാം |
ജഗാമ ഹൃച്ഛയവശം സഹസൈവ വിമോഹിതഃ || 61 ||

സ്തംഭയന്നാത്മനാഽന്ത്മാനം യാവത്സത്ത്വം യഥാശ്രുതം |
ന ശശാക സമാധാതും മനോ മദനവേപിതം || 62 ||

തന്നിമിത്തസ്മരവ്യാജഗ്രഹഗ്രസ്തോ വിചേതനഃ |
താമേവ മനസാ ധ്യായൻ സ്വധർമാദ്വിരരാമ ഹ || 63 ||

താമേവ തോഷയാമാസ പിത്രേണാർഥേന യാവതാ |
ഗ്രാമ്യൈർമനോരമൈഃ കാമൈഃ പ്രസീദേത യഥാ തഥാ || 64 ||

വിപ്രാം സ്വഭാർയാമപ്രൗഢാം കുലേ മഹതി ലംഭിതാം |
വിസസർജാചിരാത്പാപഃ സ്വൈരിൺയാപാംഗവിദ്ധധീഃ || 65 ||

യതസ്തതശ്ചോപനിന്ധേ ന്യായതോഽന്യായതോ ധനം |
ബഭാരാസ്യാഃ കുടുംബിന്യാഃ കുടുംബം മന്ദധീരയം || 66 ||

യദസൗ ശാസ്ത്രമുൽലംഘ്യ സ്വൈരചാർയാർയഗർഹിതഃ |
അവർത്ത ചിരം കാലമഘായുരശുചിർമലാത് || 67 ||

തത ഏനം ദണ്ഡപാണേഃ സകാശം കൃതകിൽബിഷം |
നേഷ്യാമോഽകൃതനിർവേശം യത്ര ദണ്ഡേന ശുദ്ധ്യതി || 68 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ അജാമിലോപാഖ്യാനേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ||